

**ILMIY-TEXNIK TARJIMADAGI MUAMMOLAR VA ULARGA
YECHIMLAR**

*Andijon davlat Chet tillari instituti Ingliz filologiyasi, o‘qitish metodikasi va tarjimashunoslik fakulteti, Gid hamrohligi va tarjimonlik faoliyati yo‘nalishi 301-guruh talabasi **Xolmurodova Sevara***

O‘qituvchi: Abdurahmonov To‘raxon

Annotatsiya: Ushbu maqolada ilmiy-texnik matnlarni tarjima qilish jarayonida yuzaga keladigan asosiy muammolar, ularning sabablari va samarali yechimlari yoritilgan. Tarjimonlar duch keladigan tilshunoslik, terminologik va madaniy to‘siqlar misollar asosida tahlil qilinadi. Shuningdek, tarjima sifatini oshirishga qaratilgan zamonaviy usullar va texnologiyalarning roli ko‘rsatib beriladi.

Kalit so‘zlar: ilmiy tarjima, texnik tarjima, terminologiya, tarjima muammolari, yechim, tarjima texnologiyalari

Abstract: This article discusses the main challenges encountered in the process of translating scientific and technical texts, analyzing their causes and offering effective solutions. Linguistic, terminological, and cultural barriers commonly faced by translators are illustrated with practical examples. The article also highlights the importance of modern tools and technologies in improving translation quality.

Keywords: scientific translation, technical translation, terminology, translation challenges, solutions, translation tools

Kirish

Ilmiy-texnik tarjima bugungi kunda fan va texnologiyaning jadal rivojlanishi sharoitida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Yangi atamalar, murakkab tushunchalar va texnologik yangiliklarni boshqa tillarga to‘g‘ri va aniq tarjima qilish zaruriyati kundan kunga ortib bormoqda. Shu bois, bu yo‘nalishdagi tarjimonlardan nafaqat til bilimi, balki sohaga doir chuqur bilim va kompetensiyalar ham talab qilinadi.

Asosiy muammolar

Terminologik muammolar

Ilmiy-texnik matnlarda atamalar ko‘pligi bilan ajralib turadi. Ko‘plab atamalar hali o‘zbek tiliga standartlashtirilmagan yoki bir nechta tarjima variantlari mavjud. Masalan, “interface” – “interfeys” yoki “tizim o‘zaro bog‘lanishi” tarzida tarjima qilinishi mumkin.

Tillararo tafovutlar

Ingliz tilidagi ilmiy jumlar qisqa va lo‘nda bo‘lishi mumkin, o‘zbek tilida esa izohli va mantiqiy izchillik talab qilinadi. Bu esa tarjimada sintaktik moslashishni talab etadi.

Madaniy va kontekstual to‘siqlar

Ba’zi tushunchalar yoki iboralar muayyan madaniyatga bog‘liq bo‘lib, ularni o‘zbek tiliga mos tarzda ifodalash muammoli bo‘ladi. Masalan, “proof of concept” iborasining to‘g‘ridan-to‘g‘ri tarjimasi noaniq bo‘lib, uni kontekstga mos holda izohlash zarur.

Yechimlar

Terminologik lug‘atlar va korpuslardan foydalanish

Mutaxassislar tomonidan tuzilgan rasmiy lug‘atlar va tarjima korpuslari terminologik aniqlikni ta’minlashda katta yordam beradi.

Kompyuter yordamida tarjima (CAT) vositalari

SDL Trados, MemoQ kabi dasturlar tarjimalarda izchillikni ta’minlaydi va takrorlanuvchi segmentlar bilan ishlashni yengillashtiradi.

Sohaga ixtisoslashgan tarjimonlar tayyorlash

Oliy ta’lim muassasalarida ilmiy-texnik tarjima bo‘yicha maxsus kurslar joriy etilishi, nazariya bilan birga amaliyotga ham urg‘u berilishi lozim.

Xulosa

Ilmiy-texnik tarjima – bu yuqori malaka va mas’uliyat talab qiladigan murakkab jarayondir. Tarjimonlar duch keladigan muammolarni aniqlash va ularga zamonaviy yondashuvlar asosida yechim topish, tarjimaning sifatini oshirishga

xizmat qiladi. Bu esa axborot almashinuvini tezlashtirib, ilm-fan rivojiga hissa qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Komissarov V.N. "Teoriya perevoda." M., 1990.
2. Newmark P. "A Textbook of Translation." Prentice Hall, 1988.
3. Hatim, B. & Mason, I. "Discourse and the Translator." Routledge, 1997.
4. O'zbek tilida ilmiy-texnik atamalar lug'ati, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi, 2020.
5. Chicherin A.V. "Tekhnicheskii perevod: Teoriya i praktika." Moskva, 2015.